

Іван Бутич

ЛИСТ КОШОВОГО ОТАМАНА ПЕТРА КАЛНИШЕВСЬКОГО

Нині після кількарарових невдалих спроб з'явилася реальна можливість розпочати підготовку і видання єдиного (правда тільки частково збереженого) комплексу документів Коша Нової Запорозької Січі за 1734-1775 рр. (ЦДІАК, ф. 229). Над цим виданням, як відомо, працюють Центральний державний історичний архів України у Києві та інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної Академії наук України. Та це тільки частка документів з історії Запорозького козацтва. Багато їх можна ще відшукати в інших фондах ЦДІАК, а також в архівах, бібліотеках, музеях України, Російської Федерації, Польщі, інших країн. Підтвердженням сказаного є пропонування увазі читачів лист останнього кошового Запорозького низового Війська Петра Калнишевського (бл. 1690-1803) від 11 жовтня 1771 р. до капітана Арсена Деникула з пропозицією повернути волів осавулові Запорозької Січі Сидорові Білому. До речі, цей лист перегукується зі справою 289 (ф. 229), в якій йдеться про захоплення волів у зимівнику згаданого Сидора Білого.

*Із Коша Війська Запорозького Низового
благородним господам комісїантам
капітану Арсенію Деникулу с товарищи.*

Господи́нь старшина військовий асаул Сидор Бѣлий уведомяеть, что ви кѣ производству комисіи прибыли и требуете присылки тѣх, отъ кого ему, старшинѣ войсковому Бѣлому, достались восемьнадцать волі, про что зъ него государскими фамилиантами при гвалтовномъ их набеге сего году в генварѣ мѣсѣ забрати тамъ, гдѣ имѣли зымовлю. А какъ у господина полковника Молдавского гусарского полку Шевича прошено нами, чтобы учинено за тѣ волі надлежащую росправу и оных волів, яко напрасно фамилиантами забратихъ ему, старшинѣ Бѣлому, возвратитъ благоволиъ приказать. Нынѣ же чиненіе следствию и требованию продавцовъ начинатьъ дѣлаться зъ

единственную проволочку и затрудненіе. А тѣмъ ему, старшинѣ Бѣлому, волокиту, убыток и сугубую обыду, ибо войско Запорозькое при бытности нашей и его снїательства господина генерал-маіора и кавалера князя Александрѣ Александровича Прозоровского съ протчими зъ прошлом году понадо Днѣстромъ надъ неприятелемъ полски чинячи полонили волоского народа множественное число зъ рогатимъ скотомъ и протчимъ быдломъ. И будучи все тое по Войскамъ разделенное. Всякъ, хто что съ того хотѣлъ, покупая въ Запорозькомъ войске ку калмиковъ за Днѣпромъ бывшихъ тѣм, кому досталось при роздѣлѣ и пускалъ въ продажу. Каковымъ случаемъ и ему, старшинѣ Бѣлому, сихъ волівъ досталось купить, въ разсужденіи чего и надобности въ продавцахъ счаршинѣ Бѣлому, чтобы их ставитъ кѣ следствию не сискуется и след[ст]вию чинитъ за таковъ скотъ не подлежитъ, а слѣдуетъ тѣ волі заразъ возвратитъ, а ежели высочайшее повелѣніе имѣється въ васъ на то, чтобы назадъ завертатъ и отъбярать теперь тот скот, которой при полонении неприятеля забираемъ былъ войсками, то не оставте ускоритъ присилкою кѣ намъ обяєненіе и благоволѣте приказать заграбывшимъ фамилиантамъ, чтобы они безъ всего заразъ предъписанние ими заграбленние волі возвратили ему, Бѣлому, въ первой добротѣ, а когда чемъ изънуреніе такъ бы стойкою ценою удовольствовались пополнениемъ убытковъ. Ежели жъ не возвратятъ, да такъ изволте вѣдать, что поступитъ да и отъ здешней стороны, такъ какъ и они фамилианты.

1771 году, октября 11 днїя].

Атаманъ кошевой Петръ Калнышевский, войсковый старшина с товариством.

Адреса: Ізъ Коша Війська Запорозького Низового благороднымъ господамъ комисїантамъ капитану Арсенію Деникулу с товарищи.

*Пирятинський народний музей, № 151.
Оригінал. Печатка зруйнована.*

Олександр Коваленко

ПРАЦЯ П.К. ФЕДОРЕНКА «АРХІВ МИЛОРАДОВИЧІВ»

Родина Милорадовичів залишила по собі помітний слід в історії старої України. Вихідці з далекої Герцеговини, вони досить швидко закоренилися в українському ґрунті, поріднилися з багатьма впливовими козацько-старшинськими фаміліями, прибрали до рук численні маєтки і посіли поважне місце серед місцевої, а потім і загальноімперської соціально-політичної еліти.

На особливу увагу заслуговує колоритна постать графа Г.О. Милорадовича (1839-1905) — громадського діяча, історика, колекціонера та мецената. Він значною мірою прислужився розвитку історичних досліджень та краєзнавчого руху в Україні. Ще у 50-

х рр. XIX ст. Г.О. Милорадович плідно співпрацював з редакцією неофіційної частини «Черніговських губернських ведомостей», яка на тоді відігравала роль своєрідного краєзнавчого центру. Згодом, впродовж 1896-1901 та 1903-1904 рр. Г.О. Милорадович обіймав посаду голови Чернігівської архівної комісії й чимало зробив для її становлення як архівної установи та краєзнавчої інституції.

Коло наукових інтересів Г.О. Милорадовича було досить різноманітним. Перу дослідника належить кілька ґрунтовних праць з історії Любеча, які містять цікаві відомості про історичну топографію та складну долю цього старовинного містечка.